

БУРЯТ УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 295 (9742)

1961 оной декабрин 15, пятница

Сэн 2 мүнгэн

РСФСР-эй хара жүрһнэгүй газар нютагуудай жүдөө ажахын жүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

манайда бин байна. Эдэ зорилгонуудыг шинд хэлтэд хара жүрһнэгүй газар нютагуудай хоолойнууд болон автономно республиканууд ехэнх туһа нэмэри оруулалсаха ёһотой. Эдэ нютагуудай районнууд хүдөө ажахыда горьтой нуури эзэлдэг. Россин Федераци дотор бэлдэхгүдэг бүх мяханай дүрбэнэй нэгэ хубиһаа ехы, хүнэй 30 үлүүтэй процентые, хартаабын 50 процентые, овонин 40 процентые, лён утанай 90 процентые тэдэнэр гүрэндэ худалдана.

Гэбшье Баруун-Хойто, Центральна болон Волго-Вятскийн районнуудай колхоз, совхозууд үшөөл хүсэд шадалаа гарган хүдэлдэггүй байна. Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай хүдөө ажахы удаан сар соо нулаар хүжэдэг байгаа. Эгээл эндэ экономическа талаараа нулаар хүжэнги колхоз болон совхозууд олон юм. Ороһоо тарья, мяха, һу абажа бэлдэхгүд талар тогтогдоһон түсбүүдэ Россин Федераци мүнөө жэлд дүүргэггүй. Республика дотороо эгзэн лэ бага үр дүн туйлаһан хара жүрһнэгүй нютагуудай районнууд түсбүүтэй дүүргэгдэггүй байһанай түлөө харюусалгын нилээд ехэ хубиһы дааха зэргтэй болоно.

Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай хүдөө ажахын гээгдэлһе һайса элүүрүүдэг, гээгдэлһе гараха зам хараалха, сааһанхай жүжэлтэе тодорхойлох ёһотой. Партиин XXII съездын шиндхэбэринүүдэ бэлүүглээр бодото үр дүнгые совет хүнүүдэй бүри ерэхэ жэлдэ харахын тулада бүхы юмэ хэжэ шухала байна. Центральна, Баруун-Хойто, Волго-Вятскийн экономическа районнуудыг мал ажалай продуктуудаар, хартаабын, овоёор хангаха абадал хараада абан, хара жүрһнэгүй газар нютагуудай колхозно, совхозно үйлдбэрн сааһалаа хүжээ ёһотой. Энэндэ тааруу байхаар газар тарьяалангай бүхы, халбаринууд хүжөөгдэхэ зэргтэй.

Малдаа үбнэ тэжээл элбгээр бэлдэхгүд, ороһоо тарья, хартаабын, овош, лён болон бусад ургамалуудыг бүри ехээр һаан саг соо тариад болохо ехэ арга боломжонуд колхоз, совхозуудта бин. Тийн газараа зүбөөр ашаглаха, тарилгын талмайн хубаарилгыг хайжаруулаха, ургаса дээшлүүлхэ хэрэгтэй.

Газараа муугаар ашагладаг түлөө, хүдөө ажахы-муугаар хүтэлбэрлэнэй түлөө эдэ нютагуудай областнууд болон автономно республиканыуд советскэ, партианай органуудай хүтэлбэрлэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй январин Пленум дээрэ, Пленумэй һүүлэр удангүй болоһон хүдөө ажахын хүтэлбэрлэгшэдэй зүблөөн дээрэ хурсаар шүүм-

жэлгдэн байгаа. Энэ хадаа зүб шүүмжэлэл болоно! Олон хүтэлбэрлэгшэд, колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд тарилгынгаа талмай хубаарилдаг урлынгаа заншалай огто тааруугүй байһынь ойлгожо, кукуруза, малай тэжээлдэ хэрэглэхын тулада сахарай свёкло, мүн горох зоримгойгоор тариад болоһон, сээр паарай хэмжээ бага болгоһон, бусад түрүү хэмжээнуудыг абан байһа. Гэбшье эдэнь иматгал түрүүшын алхамууд болоно.

Газар ашаглалдаа горьтой дутуунууд бин байһан тухай элбхэлшэ саашан хэлэе. Зарим областнуудта һүүлэй жүдэлдэг тарилгын талмай нэмэггүй, харин хороһон байһа.

Газараа муугаар ашаглаһан түлөө гүрэнэй үмэнэ хуулин ёһоор шангаар харюусдаг байлаха хэрэгтэй. Хахалагдаг газарай талмайе хорооһогүй, харин нэмэхэ шухала. Тийгээжэ ороһоо ургамалуудай болон кукурузын тарилгын талмай үргэдхэгдэхэ зэргтэй.

Ороһоо ургамалууд болон кукурузада аяхадаа хамгай түрүүндэ анхал хандуулагдана? Ушарын ороһоо тарьяа ургуулан абаха хүдөө ажахын бүхы халбаринуудыг, тэрэ тоодо мал ажалыг хүжөөх үндэлһе һуури болоно.

КПСС-эй ЦК-гэй январин Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрушев ингэжэ тэмдэглэе: "Энэ газар дээрэ ороһоо тарьяа ехээр ургуулаха абаха хара жүрһнэгүй газар нютагуудай областнуудай зарим хүдэлбэрлэгшэдэ муугаар нүлөөлһэн байна. Тэдэнэр ороһоо тоо ургамал ехээр тариад байхын орондо гүрһнөө ороһоо тарьяа бүри ехээр абахыг өмнөлзэхэ замда ороһон байна. Энэ хадаа тон зүбтэй ажаглалта гэшэ."

Ороһоо тарьяа ургуулан абахага тохолоһон байдаг бидэнэр горьтойгоор заһаруулаха зэргтэйбди. Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай областнуудта аяхын сагта миллиард хахад пүүд ороһоо тарьяа абажа болохоор, харин мүнөө эндэ оройдоол 400 миллион пүүд тарьяа абадаг байна. Энэ жэлэй бүхы 23 миллион гектар тарилгын талмайн 11 миллион гектартань ороһоо ургамалууд, тэрэ тоодо 3 миллион гектартань овёс таригдана байна.

Центрын колхоз, совхозууд дайнай урда тээ гэршүүхэ болон горох ехээр тариад байгаа. Тейд мүнөө эдэ үнэтэ ургамалуудыг тариа, гүрэндэ тушаалгыг тэдэнэр 10 шахуу дахин хороһон байна. Мүнөө жэлдэ олон колхоз, совхозууд гэршүүхэ болон горохын тарилгыг нэмэгдэе, гэбшье энэ хэрэгтэ иматгал эхи табигдааг байна бииу.

Хара жүрһнэгүй нютагууд, илангаа тусхай мэргэжлэй ажахынуудай мүнөө олоор

байгуулагдаад байхада, горох болон промышенна центрнүүдэй ажахыныг эрхим шанартай овош, хартаабын тухээрэн жэлэй туршаа соо хангаха үүргтэй. Энэ талаар горьтой хүдэлмэрин хэгдэбшье, туйлаһанаараа ханаагаа амаржа болохогүй.

Нийтин малда тэжээл элбгээр бэлдэхгүд асуудалнууд тухай элбхэлшэ саашан хэлэе. Олон ажахынууд ехэ талмай дээрэ нэгэ жэлэй, олон жэлэй ногоонуудыг тариа, энэнь тарилгын бүхы талмай 36 процентые эзэлдэг юм. Тийхэдэ кукуруза, сахарай свёкло тарилгын талмайн оройдоол 7 процентые эзэлдэг. Гэхтэй хамта кукурузын булюо һайн байһаниһы хаа хаанагүй, мүн хара жүрһнэгүй газар нютагуудай районнуудыг элбэрэн харагдана байна бииу.

Колхоз, совхозуудай, районнуудай болон областнуудай олон хүтэлбэрлэгшэд кукурузын туһатай һайн байһыг үгөөрөө мэдэрдэг болобошье, үгөөрөө энэ ургамал тарихын хойноһоо муугаар оролддог байна. Эдэ нютагуудай олон ажахынуудта мүнөө жэлдэ кукурузын муу ургаса хураагдана.

Газараа ашагтайгаар хэрэглэхэ, тарилгынгаа талмайе зүбөөр хубаарилха хэрэгтэй. Ногоо тарилсажа газар тарьяалан эрхилхэ гурим хүдөө ажахын үйлдбэрнэ хүжөөгдэхэ наад ушаруудлаг байна. Гэбшье зарим хүтэлбэрлэгшэд энэ тааруугүй гуримһаа мүнөө хүртэр арсан халажа шаданагүй.

Жэшээлхэдэ, Ленинградтай областто хахалагдаг газарайн 53 процентдэ энэ жэлдэ олон жэлэй болон нэгэ жэлэй ногоонууд таригдана байха юм. Иймэ ушарыг сааһалаа тэсэжэ болохогүй. Област ороһоо тарьяанай зүйл бүри гүрһнөө абан байна. Ондэ тэжээл тэжээл асаржа ажахыгаа эрхилхэмэй гэжэ ханаа гэжэ гүт? Гээд Ленинградтай нүхэдһе асуухаар байна. Ногоо тарилсажа гуримыг буруушаажа Ленинградтай бүлэг эрдэмтэд хэблэдэ бэшһэн байгаа. Энэнь һайшаалтай. Гэбшье бидэндэ бодотоор хэгдэнэн юмэ шухала байна.

Ногоо тарилсажа газар тарьяалан эрхилдэг гуримыг элбхэлшэ һайса шүүмжэлэе. Тийхэдэ ногоо тарилсажа газар тарьяалан эрхилхэ гуримыг дэлгэрүүлгэ хара жүрһнэгүй газар нютагуудай хүдөө ажахын торьтой гэгдэлдэ ороһоо гол шалтагануудай нэгэн болоно гэжэ олон жэлэй дүй дүршэл хурауулаа гээд элбхэлшэ тэмдэглэе.

Ногоо тарилсажа газар тарьяалан эрхилхэ гуримай орондо эгзэн багаар хүс болон зөөри гаргашалаа, хахалагдаг газарай гектар бүриһео продукция бүри элбгээр абаха арга түргэнөөр олгохор гурим хэрэгдэгдэг болохо зэргтэй. Г. А. Навиайкин толгойлдог Алтайн хүдөө ажахын научно-шэнжэлгын институт энэ талаар жэшээ болохо үгэхөөр байна. Эндэ газар тарьяалан эрхилхэ промышной гурим һүүлэй жэлүүдтэ-зохёогдоол, бодото хэрэг дээрэ туршажа үзгдэнхэй, Энэниһе хэрэгдэлгэ газараа бүри ашгг эхэтэйгээр хэрэгдэхэ, газарай жүрһнэгүй үрэгжэл дээшлүүлхэ арга олгоно. Тийхэдэ Алтайн институтай тобиолоннууд болон ханамжа дурадхалууд академик Д. Н. Прянишниковай теоретическэ ханамжанууд болон бодото тобиолоннуудтай нягта холбоотой гэжэ тэмдэглэхэ шухала байна.

Энэ гуримай хэр ехэ ашамтай байһаниһы юун дээрһээ харагданаг гэхэдэ, тарьяанай газарай гектар бүриһео ногоо тарилгатай севообородой-хило орходоо 2—3 дахин олон тэжээлэй единича абаха арга олгоно. Россин Федераци дотор бүхы дээрнэ абажа үзэ-

бэл, энэ хадаа гектар бүриһео продукция абалгыг аяхын сагта хоёр дахин дээшлүүлхэ, 5 миллиард пүүд ороһоо тарьяанай орондо 9—10 миллиард пүүд тухай ороһоо тарьяа бодото арга боломжо олгоно.

Ногоо тарилсажа газар тарьяалан эрхилхэ гуримыг шүүмжэлгэг гансахан нютагай удха шанартай бэшэ, харин тон ехэ экономическа, тиймэһээ политическэ удха шанартай байна. Зүгөөр энэ хадаа ногоо тарилгыг бидэнэр бүри шүүмжэлнбди гэһэн удхатай бэшэ юм. Хэрбээ үндэр ургаса үгэдэг байгаа һаань, клевер, люцернэ, люпин гэхэ зэргын ногоонуудыг тариад байхади. Зүгөөр эдэниһе таараха зэргын хэмжээ-тэйгээр тариха хэрэгтэй.

Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай бүхы районнуудта ногоо тарилсажа газар тарьяалан эрхилхэ гуримһаа арсаад, газар тарьяалан эрхилхэ пропащной гуримда орохо хэрэгтэй. Энэниһе бэлүүлхын тулада тарилгын талмайн хубаарилгыг горьтойгоор хубилгаха, овёс болон нэгэ жэлэй ногоонуудыг нилээд багаар тариад болохо, сээр паар усадхаха хэрэгтэй. Кукурузын, горохын, бобынуудай, сахарай свёклын тарилгын талмайе эрд ехээр үргэдхэхэ шухала. Тийхтэй хамта хээрн сабшалануудыг, бэлшээрнэ хайжаруулаха шухала, энэ хадаа мал ажал хүжөөхэ хэрэгтэ бага бэшэ удха шанартай.

Тарилгын талмайн хубаарилгыг хубилгахатай хамта ургасыг эрд ехээр дээшлүүлхэ, тэрэнэй тулада бүхы арга боломжонудаа хэрэгдлэхэ шухала. Үтэгжүүлгэ, хамгай түрүүндэ органическа үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэгдэхэ гэжэ ургаса дээшлүүлхэ шиндхэхы арга нүхсэлнүүлхэ нэгэн болоно. Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай районнуудта органическа үтэгжүүлгэ элбгээр бэлдэхэ хэрэгдэхэ угаа ехэ арга боломжо бин. Эдэ нютагуудта торф тон элбг юм. Т. Д. Лысенкын арга методээр торфын саг шэбхэтэй холин нэгшээжэ хэрэгдэхэ гэжэ газарай жүрһнэгүй үрэгжэл дээшлүүлхэ, бүхы ургамалуудай ургасыг хайжаруулаха гол эшэ үндэлһэн болоно.

Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай районнуудта известково материалнуудай, фосфоридуудай олон уурхайнууд бин. Торф, известко болон фосфоритна гурил промышенна аргаар абадаг болохо, энэ хэрэгтэ совнархозуудыг хабаадуулхэ хэрэгтэй.

Газар тарьяалан бүри болон ороһоо эрхилдэг болохын тулада колхоз, совхозууд ехэ юмэ хэжэ зэргтэй. Ажал хэрэгтэ зүбөөр эмхидхэд байгаа һаа, хаа хаанагүй ургасыг хоёр дахин хайжаруулаха, гүрэндэ худалдаха, бүхы ажахыгаа тэжээлэй талха тарьяагаар хангахада хүрэхөөр хэмжээтэй ороһоо тарьяа абажа болохо байна.

Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай эрхэ байдалда жэлһээ жэлдэ үндэр ургаса абадаг түрүү ажахынуудыг элбхэлшэ дурдаа.

Тиймэ болохоороо, һургаал абахаар ажахынууд бин байһа бииу гэжэ тэрэ хэлэе. Түрүү ажахынуудта абтанай үндэр ургаса хадаа оролдосотой шангаар ажаллалһан, хүдөө ажахын наукин туйлаһануудыг, түрүүшүүлэй дүй дүршэлыг үйлдбэрлэдэ һайнаар нэбтэрүүлһэнэй үр дүн болоно.

Хара жүрһнэгүй газар нютагууд ондоо тэжээл абтанай юмэ хэрэгдэхгүд болжо, өөһэдэ продуктуудыг элбгээр абадаг болохо ёһотой гэжэ нүхэр Н. С. Хрушев заагаа һэн. Энэ тон зүб заабарин түргэнөөр бэлүүлхын тулада бүхы юмэ хэжэ хэрэгтэй.

Колхоз, совхозууд тарилгынгаа талмайн хубаарилгыг хубилгаха, ашаг ехэтэй ургамалуудыг бүри ехээр тари-

даг болохоор хараална. Ерэхэ жэлдэ ороһоо ургамалуудай тарилга миллион хахад гектараар нэмэхэ. Овёс тарилга хоёр дахин бага болохо. Горох тарилга миллион гектараар, тэжээлэй бобы тарилга 140 мянган гектараар нэмэхэ байна. Кукуруза тарилга миллион гектараар, сахарай свёкло тарилга 150 мянган гектараар ехэ болохо. Нэгэ жэлэй, мүн олон жэлэй ногоо тарилгын, сээр паарай талмайнууд хоёр дахин хорохо.

Мал ажал хүжөөхэ асуудалнууд тухай, ажахын энэ халбаринэ хүжөөхэ ехэ арга боломжонуд тухай нүхэр Полянскый саашан хэлэе.

Һү бүри ехээр һаадаг болохын тулада хамгай түрүүндэ үнээдэй тоо олон болохо хэрэгтэй. Гэхтэй хамта, хара жүрһнэгүй газар нютагуудай олонхи областнууд болон автономно республикануудта малай тоо удаанаар олон болоно. Энэ жэлдэ үнээдэй тоо оройдоол хоёр процентээр нэмэе. Олон районнуудта үнээд олоор һубайрна, һу һаалга доошоһон, ямаршье үндэлһе баримтагүйгөөр олон үнээд голлоһондо гаргагдана, һүнэй тоһолгыг дээшлүүлхэ арга методууд дэлгэрүүлгдэнхэй.

Мяха сааһадаа бүри ехээр абадаг болохо талаар колхоз, совхозуудай үмэнэ ехэ зорилгонууд табигдана. Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай бүхы област, автономно республиканыудта, район бүхэндэ хүдэлмэридэ һайн үр дүн туйладаг түрүү колхоз, совхозууд, гайхамшгата малшад олон бин. Һүнэй мал, гахай, хони, шубуу үсхэбэрлгын талаар тэдэнэй дүй дүршэлыг үргэнөөр хэрэгдлэхэ шухала.

Олон боложо байһан малдаа хүрөөд үлэхөөр тэжээл бэлдэхгүд болохо хэрэгтэй. Тарьяанай газарай зуун гектар бүридэ дунда ээргээр 75 центнер, бусад элдүүрин газарай 100 гектар бүридэ 16 центнер мяха абахын тулада жэл бүхэндэ 2,5 миллион тонно шахуу голод мяха абаха шухала болоно. Тийхэдэ нёдондо жэлдэ 1,2 миллион тонно мяхан абтан байгаа. Мүнөө үелд 11 миллион тонно һүнэй һаададаг байгаа һаа, 20 миллион шахуу тонно һу һааха хэрэгтэй. Зүгөөр бидэнэр нийм дүнгүүдээр ханаагаа амархайгүй байнабди. Энэ хадаа эдэ хоолой зүйл элбгэд болгохын түлөө тэмсэлэй түрүүшын шатын тоонууд болоно. Хара жүрһнэгүй газар нютагуудай районнууд мал ажалай продуктуудыг бүри элбгээр абадаг болохо зэргтэй.

Эдэ зорилгонуудыг амжалтатайгаар шиндэхын тулада бүхы тарилгынгаа талмайн хахад шахуу дээрнэ кукуруза, сахарай свёкло, горох, бобы болон бусад ургамалуудыг тариа, хартаабын, овош болон лёной товарна продукцияг оруулангүйгөөр тоололол, тарьяанай газарай гектар бүриһео 25 центнерһээ бага бэшэ тэжээлэй единича абаха хэрэгтэй.

Коммунизмын материально-техническэ үндэлһе һуури байгуулахын түлөө, газар тарьяалангай, мал ажалай продуктуудыг элбг дэлбг болгохын түлөө совет арад Коммунистическэ партиин "хүтэлбэрээр угаа ехэ тэмсэл хэмэ байна. Хүдөө ажахыг саашадан дэбжээхэ гэжэ бүгдэ арадай зорилго болоно гээд нүхэр Полянскый түгсэхэлдэ хэлэе.

Коммунистическэ общество байгуулаха хэрэгтэ хара жүрһнэгүй газар нютагуудай хүдөө ажахын ажалшад эрхим туһа нэмэрэ оруулаха гэжэ партиин Центральна Комитетыг, нүхэр Н. С. Хрушчевыг зүблөөндэ хабаадажа байһан бүхы хүнүүдэй зүгһөө тэрэ найдуулаа.

Эгээл нийм шэглэлтэйгээр хүдэлхэ, энэндэ партиан, советскэ органуудай, мэргэжлэдэй, эрдэмтэдэй, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй гол анхал хандуула шухала.

Газар тарьяалангай болон мал ажалай хүшэр хүдэлмэринэ үргэлжэдэнь оньхожоруулаха, үйлдбэрндэ электрын элшэ хүсэ хэрэгдэхэ асуудалнууд тухай элбхэлшэ тогтожо хэлэе. Оньхожоруулаа гэжэ ажалай бүтээсы дээшлүүлхэ гол арга нүхсэл болоно. 1962 ондо хара жүрһнэгүй газар нютагуудай районнуудта трактор, комбайн, бусад техник олоор элбгдэхгүд. Эдэ нютагуудай онго эрхэ байдалтай дээрһээнь тэрэнэнь тааруу машинануудыг бүтээх хэрэгтэй.

Мүнөө ажахы бүхэнэй экономикһыг һайнаар шэнжэлэн мэдэжэ, газар тарьяалангай, мал ажалай продуктуудыг бүри элбгээр абаха хэмжэнуудыг хараалха хэрэгтэй. Түрүү дүй дүршэл шудалха, хүдөө ажахын эрхим шадабаританһаа, мүн үйлдбэрн дээрэ сэхэ эмхидхэгдэнэ түрүү дүй дүршэл шудалхыг, хүдөө ажахын наукин туйлаһануудыг үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь кодхонинуудта, совхозуудай хүдэлмэришэдтэ туһалах шухала.

Бүхы хүтэлбэрлэгшэд, бүхы мэргэжлэд түрүү дүй дүршэл шудалха үйлдбэрнэ нэбтэрүүлхэ уялгатай. Энэ хадаа һайн дурадай бэшэ, харин уялгата хэрэг болоно. Хэн эрхим дүй дүршэл шудалхыг хүсэнигүйд, тэдэнэр хүтэлбэрлхыг ажаадаа үлэх ёһогүй.

Хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрин шөнэдхэгдэжэ, тэдэниһе науца эмхи зургаануудтай нэгдүүлгдэхэ уламжалан, наука ажаһаалдаа дүтлүүлхэ, үйлдбэрндэ тэрэнэй дүүргэдэг үүргыг дээшлүүлхэ үргэн арга боломжо нэбтэрэхэ. Манай нилээд олон эрдэмтэд хүдөө ажахыда горьтой туһаламжа үзүүлдэг. Тийхтэй хамта практикуудыг бурзу замда орулдаг, тааруугүй заабаринуудыг үгэдэг хүнүүд эрдэмтэдэй дунда бин гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Коммунизмын материально-техническэ үндэлһе һуури байгуулахын түлөө, газар тарьяалангай, мал ажалай продуктуудыг элбг дэлбг болгохын түлөө совет арад Коммунистическэ партиин "хүтэлбэрээр угаа ехэ тэмсэл хэмэ байна. Хүдөө ажахыг саашадан дэбжээхэ гэжэ бүгдэ арадай зорилго болоно гээд нүхэр Полянскый түгсэхэлдэ хэлэе.

Коммунистическэ общество байгуулаха хэрэгтэ хара жүрһнэгүй газар нютагуудай хүдөө ажахын ажалшад эрхим туһа нэмэрэ оруулаха гэжэ партиин Центральна Комитетыг, нүхэр Н. С. Хрушчевыг зүблөөндэ хабаадажа байһан бүхы хүнүүдэй зүгһөө тэрэ найдуулаа.

(Үргэлжэлһе 2-дхи нюрта)

Жэлэй түсэб сүм дүүргэгдэе

Бурядай совнархозой түрүү предприятинуудай нэгэн — Улан-Удын модонной заводой хүдэлмэрилдэг социалистическэ нэгэн түгэ дээрэ үргэн, КПСС-эй XXII съездыг ажалай шэнэ амжалтаар угтанан байгаа.

Заводой хүдэлмэришэдэй баталан абтан уялга соо продукция үйлдбэрлэхэ жэлэйнгээ түсэбэ болзорһоон урид, декабрин 11-д дүүргэдэ, даалгаварһаа гадуур 200 мянган түхэригэй продукция гаргаха гэжэ элбгдэнэ байна. Бүхы хүсэ шадал, арга боломжоё элсүүлжэ шаданан тус коллектив хэлэһэн үгдөө хүрөө. Декабрин 7-до 1961 ондо валовой продукция үйлдбэрлэхэ түсэбэнь болзорһоо 23 хонгоор урид дүүргэгдэе. Мүнөө заводой хүдэлмэришэд түүхтэй долоон жэлэй дүрбэдхи жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилэнхэй.

Үнгэрһэн 11 һара соо заводой хүдэлмэришэдэй һайнаар ажаллажа, продукциягаа өөрын үнэ химдаарууланай ашаар 86 мянган түхэриг арьбалагдана, түсэбөө гадуур 270 мянган түхэригэй олзо доход абтан байна.

Заводой коллектив коммунист ажалай нэрэ эргэдэ хүртэхын түлөө мурсын, абтан уялануудаа муу бэшээр дүүргэжэ байна. Зуу шахуу түрүүшүүлэ коммунист ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдонхы. Д. Аюшеев.

Шэлбүүһэнэй шүүһэн малда һайн

Юрөөгые үгсэжэ, Буряад Уайдын ара тала хүдэдэ Садайн гэжэ элдин гор нютаг ороһодог. Эгээл үзэхэлһэн һайхан газарта шинэһэн хонишодой байр далайе харахада баярларай, һэлбэгдэнэ заһабаридан, һайса дулаалагдана, хото хорёоной захаар хан соо үбнэнэй, голоомонгуудадар гоё сомоонууд, ананай ногоохон шэлбүүһэн бэлдэхгүд, горьтойг болоодогдон байна. Сэвгэн Карл Марксын нэрэмжэ колхозой түрүү хонишодой тоодо ороһон Владимир Ковалев, Иван Хайдапов, Мария Цыбикжапова гэгшэд эр залуу һурагай зон энэ ажалладаг. Байрадан туһа ерэхэдэ хонишод нэгэ тоогоон соо юушөөб халаа байда.

Малдаа уулгаха уһа бүтээжэ байна гүт, — гэнэн

асуудалтай тэдэндэ хандахада: — Тиймэ даа. Бидээр хонидтоо шэлбүүһэ бусалгажа, шэмэ, шүүһэтэй уһынь үдэртөө хоёр дахин уулгадаг заншалайбди, — гэбэ.

Залуушуудай харууһалжа байһан 762 түлгүнүүдэй олонхыг тамиараар бараг һайн. Заһаржа байһан мал гэхээр. Тэдэнэр үнгэрһэн намар 939 эрье хонидыг тобир тарган болгожо, артельдэ тушаагад, туранхай түлгүнүүдыг өөһөднгөө һайн дураар даажэ абанан юм.

Хонидо гарзагүй ондо оруулхын тулада залуу нүхэд комсомол ариухан нэрээ һанажа, абан шадалаараа оролддоно. Зоотехническэ заабарин ёһоор шадалаар нуда 60 түлгүнүүдыг илгажа, тусхай бүлэг болгоод, һайнаар шахан элбдүүлдэг, нэгэ түлгэндэ үдэрт 400 грамм үбнэ, голоомонһоо гадна, 150 грамм шэ-

мэтэй холимом тэжээл халуун уһанда худжаа уулгадаг. Тэршэлһэн үбнэ, голоомоёо гамтай гуримтайгаар гаргашалхын хажуугаар, хонидтоо сар сагтань даһна, шэлбүүһэнэй шүүһэ, бусад минеральна тэжээл үгэдэг заншалай. Хото хорёон соонь һарууд, хохир гэгдэхгүд тараагдана, хуурай байдаг.

Харууһалжа байһан түлгүнүүдэ хорлоготгүйгөөр түлгүүлхэ, хонин бүриһе 3 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха уялга абанхайбди. Энэ уялгаа бодото хэрэг дээрнэ бэлүүлхэ, түрэл партингаа түүхтэ XXII съездын баталан абтан коммунизм байгуулаха Программыг дүүргэхэ хэрэгтэ өөһөднгөө хубитыг соом оруулалсаха шадалтайбди, — гэжэ ахалагша хонидон Владимир Цыренович Доржиев хөөрэнэ.

Р. Балданов, манай корг.

ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАЙ, МАЛ АЖАЛАЙ ШАДАБАРИТАН ЗҮБШЭЛ ХЭНЭ

(Эхнийн 1-дхи нүүртэй)
Д. С. Полянский элхдхэ-
ийн хүүдээр үгэ хэлэлгэ эх-
илэ. Москвагай областин
«Ленинский луч» гэжэ колхо-
зои түрүүлгшэ Т. С. Пряхин
түрүүлжэ үгэ хэлээ.

Коммунизмын материально-
техническэ үндэсн хуури бай-
гуулха хэрэгтэ хүдөө ажыхын
ехэ үүргэ дүүргэхэ байхан тухай
тогтохоодо, хэрэглэмжэ-
нээ үлүү гарахаар хэмжээ-
тэйгээр продуктуудыг элбэг
дэлбэгээр абаха. гэшнэ манай
зорилго болоно гэжэ тэрэ хэ-
лээ. Энэ зорилгыг колхоз, сов-
хозуудай лаб дүүргэжэ шада-
ха байныг өөрлөгөө хүтэлбэ-
рилдэ хүдөө ажыхын арте-
лин жэшээ дээрнээ тэрэ ха-
руулан байна.

«Ленинский луч» гэжэ кол-
хоз хамтадаа 2,300 гектар
эдлүүрин газартай. Москва-
да дүт байдаг дээрнээ үнээ-
дье олоор үсхэбэрлэдэг, овош
таридаг байна. Тарилгын тал-
мын буруугаар хуваарилга-
дан дээрнээ ажыхын эрхм
хайн жэлүүдтэ гектар
бүрinhөө 1,000—1,100 тэжээлэй
единиц абадаг байгаа. Олон
жэлэй турша соо таряанай га-
зарай 40—50 процентдэ нэгэ
болон олон жэлэй ногоон та-
ригдадаг байхан юм. Тини
нү, маяханай өөрүн үнэ ехэ
дээгүүр байдаг хэн.

1954 онхоо эхилэн ехэ тал-

РСФСР-эй хара хүрhэгүй газар
нютагуудай хүдөө ажыхын
хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

май дээрэ кукуруза таридаг
болоно байгаа. Энэ жэлдэ
кукурузын гектар бүрinhөө 300
центнер эшэ наба хуража
абтаа. Ургасын тинмэ ехэ бэ-
шэше байгаа наань, гектар
бүрinhөө 10 мянга шахуу тэ-
жээлэй единицэ абтаа.

Орооно таряанай, хартаа-
хын ехээр абадаг болоно тухай,
артелин хубаагдалаггүй
фондын ехэ болононой ашаар
колхознигуудай байдалай
улам хайжархан тухай колхо-
зои түрүүлгшэ мэдээлээ.

«Детскосельский» гэжэ тус-
хай мэргэжлэй совхозой хү-
дэлмэри тухай тэрэнэй дирек-
тор И. С. Шинкарев хөөрөө.

КПСС-эй XXII съездыг эр-
химээр угтахын түлөө мурь-
сэхэдөө совхозой коллектив
тусхай мэргэжлэй болохын
гоо урда тэхидэ орходоо 3—
4 дахин ехэ продуктуудыг
гүрндэ худалдажа, үндэр
уялгаа болзорхоон урил
дүүргэ. Совхоз бүхы урга-
малнуудай ургасыг, эрид
ехээр дээшлүүлжэ, тэдэнэй
өөрын уныг гурба дахин хим-
дааруула. Ленинградой обла-
стин Нева шадарай поли-
нуудта бүри үндэр ургаса

абажа болохо гэжэ совхозой
мастернууд бодото хэрэг дээрэ
харуулаа гээд үгэ хэлэгшэ
онсолон тэмдэглээ.

Хүдөө ажыхын продуктуудыг
бүри элбэгээр абадаг боло-
ло тухай Ленинскэ обла-
стин эрхим шапартай үрэнэ
ургуулдаг «Петровский» гэжэ
туршалгын-жэшээтэ совхозой
директор И. П. Воловченко
хөөрхэн байна.

КПСС-эй XXII съездын
шиндхэбэрлэгшэ бэлүүл-
хын тулада бүхы хүсэ шадалаа
гарган оролдожо байхан тухай
Ивановска областин «Шуйский» гэжэ совхозой
оньхожоруулагдан фермын
хаалишан нүхэр Заботина
Х.И. Тэрэ өөрлөгөө үбгэн
д.И. Заботинтой хамта 300
үнээ харууналдаг.

Кубанин тракторнууд болон
хүдөө ажыхын машина-
нуудыг туршадаг наочно-шэн-
жэлэгшын институтай зөөнө-
вой В. А. Светличный, Чуваш-
инин АССР-эй Батыревскэ
районхой «Гвардеец» гэжэ
туршалгын жэшээтэ колхозой
түрүүлгшэ М. Г. Долгов,
Новгородска областин «По-
беда» совхозой солото гахай-

шан-механизатор Н. И. Леус,
Калининска областин Выш-
неволоцко районхой КПСС-эй
XXII съездын нэрэмжэтэ сов-
хозой директор Г. И. Копче-
нов, Калининградска обла-
стин Гусевска районхой «Ком-
мунар» колхозой механизатор
А. М. Белянский гэгшэд үгэ
хэлээ.

МОСКВА, декабрин 13.
(ТАСС). Россин Федерациин
хара хүрhэгүй газар нута-
гуудай хүдөө ажыхын хүдэл-
мэрилэгшэдэй зүблөөн В. И.
Ленинэй нэрэмжэтэ Цент-
ральна стадионхой Спортын
зал соо хоёрдохи үдэрөө үр-
гэлжэлжэ байна. Россин энэ
үргэн ехэ хизаарта хүдөө ажа-
хыг саашадан хүгжөөхэ шу-
халын шухала асуудалнуудыг
хара таряалангай, мал
ажалай шадабаритад, эрдэм-
тэд, партийна, советскэ хү-
дэлмэрилэгшэд Коммунисти-
ческэ партиин болон Советскэ
правительствын хүтэлбэрлэг-
шэдтэй хамта зүбшэн хэлсэнэ.

Нүхэр Полянский элхдхэ-
ийн хүүдээр хэлэлгэ мүн-
өөдэр үргэлжлүүлэгдээ.

Москвагай областин
«Большевик» гэжэ туршалгын-
жэшээтэ совхозой директор
А. А. Гольцов, Алтайн хүдөө
ажыхын наочно-шэнжэлэгшын
институтай директор Г. А. На-
ливайко болон бусад үгэ хэ-
лээн байна.

Комсомолой областной конференциин делегатууд, Хорин аймагай залуу малшад түүлэгшэ, Зүүн гарнаа: Сергей Екимовский — Анагай совхозой хоншош, Хорин совхозой хоншош, Цыпидма Чимитова — Анагай совхозой хоншош, Зоя Вершинина — Хорин совхозой ВЛКСМ-эй комитэдэй секретарь. В. ЗОРКИНОЙ фото.

ДУУГАА ЭЗДЭЛҮҮЛЫШ, ЗАЛУУ НААН!

Декабрин 14. Угөөнэй 10
час. Минислал хотынмэй оперо,
балеттэй театр соо улаан бургаа-
ндал ургана абтан 50 мян-
га гаран комсомолшуудай 500
гаран эрхим түлөөлэгшэд суглар-
ба.

ВЛКСМ-эй XXI областной кон-
ференцие обкомой нэгдэхэ
секретарь нүхэр О. Г. Дамбаев
нээбэ. Конференциин президиум,
мандатна болон редакционной но-
миссиниуд, секретариат хунга-
дана. Конференцид хабдагшад
хүндэлэлэй президиумд Н. С.
Хрушев түрүүтэй КПСС-эй ЦН-
гэй Президиумыг ехэ дэмжэлтэ-
тэйгээр хунгадан байна.

хүүлээрнэ конференциин зүб-
шэхэ зүйл нэгэн дуугаар бата-
лдаба:

1. ВЛКСМ-эй областной коми-
тетэй тоосон.
2. ВЛКСМ-эй областной шал-
галтын комиссийн тоосон.
3. ВЛКСМ-эй областной коми-
тетэй хунгалга.
4. ВЛКСМ-эй областной шал-
галтын комиссийн хунгалга.
5. ВЛКСМ-эй XIV съездын де-
легадуудыг хунгалга.

Комсомолой обкомой тоосоот
элидхэл нүхэр О. Г. Дамбаев хэ-
бэ. ВЛКСМ-эй областной шалгал-
тын комиссийн элидхэл нүхэр
В. Тиганов хэ.

ВЛКСМ-эй обкомой болон шал-
галтын комиссийн элидхэлнүүдэй

хүүлээр үгэ хэлэлгэн эхилэ.
Бичурын аймагай залуу нүүр-
зашан Жамбалдоржиев, № 834-
дахы мостопозднын бетоншугуу-
дай бригадир Николай Васильев,
ВЛКСМ-эй Улан-Удын горкомой
секретарь Сергей Буддаев болон
бусад үгэ хэлбэ.

КПСС-эй XXII съездын делег-
ат, КПСС-эй обкомой нэгдэхэ сек-
ретарь нүхэр В. Р. Филиппов дэ-
гэрэнгэ үгэ хэлээ.

Удаань мандатна комиссийн
элидхэл нэгэн дуугаар батала-
даа.

ВЛКСМ-эй областной конфе-
ренци хүдэлмэрээ мүнөөдэр үр-
гэлжлүүлхэ.

ФРГ-эй эзэрхэг түримхэй эрмэлзэлгэдэ Даниин правительство тунална

МОСКВА, декабрин 13.
(ТАСС). СССР-эй МИД-эй
Скандинавска ороннуудай та-
нагыг даагша Н. М. Луньков
Даниаа СССР-тэ байдаг эл-
шэн сэтгэ К. Д. Хольтен-Эг-
терт гэшыг декабрин 12-ой
урижа уулзаад, Даниин пра-
вительстводо Советскэ прави-
тельствын хэһэн мэдүүлгэтэй
тэрэнийг танилсуулаа. Мэ-
дүүлгэ соо ниггэжэ онсолон
тэмдэглэгдэнэ Балтика шадар
ФРГ болон Даниин сэрэгтэй
бэлдхэл хэжэ байханаа
уламжалан, оройонгоо, мүн
союзнигуудайнгаа аюулгүй
байдалыг хангахын тулада
харюугай шухала хэмжээнүү-
дыг Советскэ правительство
абаха баатай болохо байна.
Даниин правительство ха-
лдаа Боннын баалалтада оро-
жо, Балтин далайн райондо
ФРГ-эй болон Даниин хуурай
газарай, далайн-сэрэгтэй, ага-
рай-сэрэгтэй хүсүнүүдэй нэгэ-
дэмэл сэрэгтэй командовани
байгуулха тухай Баруун Гер-
маниин сэрэгтэйхидэй эригтэй
хангаһанын шаналаар гэ-
жэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.
Өөрынгөө ябуулгыг зүб-
түүлхын тулада Даниин пра-
вительствын дурдаһан барим-

талалгануудыг Советскэ пра-
вительстводо үндэһэгтэй гажуу
тоолоно.
Даниин правительство ха-
лдаа Европын хойто тала
Балтин далайн бассей-
нуу Баруун Германиин мал-
таристнуудай саашадаа шу-
ган оролгыг хүнгэдхэжэ үгэ-
нэ. Энээнхээ уламжалан дур-
даһан захидалта амгалан
онони зурилдло хэмороной
дайнда бэлдхэлэй гуламт-
болохо байна. Энэ алхам
даа Даниин правительство
хүсөө, хүсөөгүйшэ наахыг
Балтин далайе СССР-тэ,
найрамдалда дуратай бүхы
гүрэнүүдтэ эсэргүү эзэрхэг
үрхмэй довтолго хэжэ гажуу
болголтодо туналха байна.
Хойто Европодо, Балтин
далайн бассейндэ амгалан
тайбан байдалтай байха үнэ-
нэ хууриг хуурууланангаа
гаа түлөө Даниин правите-
лство өөртөө ехэ харюусал-
дажа абаха болоно гээд Со-
ветскэ правительство мэдү-
нэ. Тус райондо ФРГ-эй эр-
хэг түримхэй эрмэлзэлгэ
галгалаһан Даниин правите-
лствын туналжа байныг СССР
гуйгөөр гаража шадахгүй.

КПСС-эй XXII съездын шийдхэбэрлэгшэ бэлүүлхын түлөө

Шэнэ амисхал

Мухаршэбэрэй партийна эдэбхитэдэй суглаан

Һаяхан Мухаршэбэрэй ай-
ургамалнуудыг бүри ехээр та-
ридаг болохонмай. Жэшээнь,
ерэхэ жэлдэ 100 га горох, 600
га ячмень, 400 га кукуруза, 50
га сахарай свёкло таригдаха.

Зайн галаар үнээ хааха
гуримай ажыхы бүхэндэ али
тухай ашаг үрэтэй байхан ту-
шаа Ленинэй нэрэмжэтэ кол-
хозой электромеханик Бурду-
ковскийн хөөрөө эдэбхитэд
ехэ анхаралтайгаар шатнаба.
—Манай колхоз 1960 ондо
зайн галаар үнээ хааха 2 тү-
хээрлэг худалдажа абаба-
шэ, тэдэнэ зүбөөр ашагла-
ха шаддаггүй хэн. Ехэнхи
шурта хаалишад гараараал
хаахыг оролдодог байгаа.
Тедшэе һу хаали мүртэй дээ-
шэдэггүй, хаалишад ходоол
дутагдажа байдаг хэн. Нэгэ-
тэ би зайн галаар үнээ хааха
түхээрлэгэй зайлаад хүдэлгэ-
хэб гэжэ дурдахаа хэм. Ми-
нин дурдахалыг правлени,
партком дэмжээ. Түрүүшээр
яадалдааби. Тинбэшэ хаали-
шадараа материальна частыа
хайса шудалаад, зааба-
ринь ёһоор хаахадамнай
ажалай бүтээсэ гансанта дээ-
шэлээ. Урлань 11 хаалишад
гараараа 130 үнээ арай ша-
май баадаг наа, мүнөө 4 ха-
алишад түхээрлэгээр тэдэ үнээ-
дыг 55 минутын туршада хаа-
на. Тинхэдээ һүншыг урданай
һаанаа багаар хаагданагүй.
Манай ханахада, нэгэ хаали-
шан 100 үнээ хашалгүй хаа-
ха гэжэ тоолонобди, —гээд,
нүхэр Бурдуковский энэ ар-
гыг түргөөр ажалдаа нэбтэ-
рүүлхыг ажыхын хүтэлбэри-
лэгшэдтэ дурдахаа.

Гэхэ зуура «Коммунизм»,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай
жэшээгээр үнээ оньһон
аргаар хааха тушаа аймагай
колхоз, совхозуудта мүртэй
ажал хэгдэнэгүй.
Ерэхэ жэлдэ таряанайнгаа
сөөвобородыг шэнэлэн хубил-
гажа, мүнөө таригдадаг 130
га горохын талмайе 3400 га,
сахарай свёкло—355-һаа 1650
га, кукуруза—6 мянганһаа 10
мянган га, ячмень—1630-һаа
4700 га, бобово ургамалнуудыг
—215-һаа 3950 га хүрэтэр
үргэдхэхэ, мүн ургаса бага-
тай овсёй талмайе 8 процен-
тээр хороохо гэжэ суглаанда
хабаадалшад шийдхээ. Тингэ-
жэ ойрын жэлүүдтэ нитын-
гээ малда бардам хүрэхэ тэ-
жээл бэлдхэхэ. Хэрбээ байг-
ша ондо аймаг дотор абтаһан
бүхы ургасга—3400 тоно тэ-
жээлэй единицэ хурагдана
һаа, 91540 тоно тэжээлэй
единицэ абтадаг болохо. Тин-
хэдээ хэдэн жэлэй туршааа
4 дахин ехэ мяха, 235 мян-
ган центнер һу, 10 мянган
центнер нооһо, 10—15 мил-
лион үндэг болон хүдөө ажа-
хын бусад продуктуудыг айма-
гай ажалшад абаха, гүрэн-
дэ худалдаха арга боломжо-
той байханаа аймагай партийн-
на эдэбхитэдэй суглаан мэд-
үүлээ.

Мухаршэбэрэй аймаг жэл
бүри баян ургаса абаха дүүшэн
арга боломжотой. Энэнь «Ком-
мунизм» колхозой жэшээ дээр-
нээ элээр харагдана. Тус
колхоз хүүдэй дүрбэн жэлэй
туршада таряанай га бүрinhөө
дунда эрэгээр 8,2 центнер тэ-
жээлэй единицэ хураадаг бай-
хадань, аймаг бүхыдөө миил
5,8 центнер тэжээлэй единицэ
абана.

Суглаанда түрүүлэн үгэ хэ-
лэһэн «Коммунизм» колхозой
түрүүлгшэ Н. Тютрин ингэжэ
мэдүүлбэ.
—Мүнөө жэлдэ манай кол-
хоз 3000 центнер тухай мяха
абаа. Таряанай 100 га бүри-
нөө 75 центнер, үлдэгшэ эд-
лүүрин 100 га бүхэндөө 16
центнер мяха абаха зорилгыг
бэлдүүлхын тула колхоз ой-
рын жэлүүдтэ 4 дахин ехээр
мяха абадаг болохо. Энэ зор-
илго дүүргэхэ арга боломжо,
хэрэглэгдэггүй нөөсөнүүд ман-
да бии гү? Бии. Гансал таря-
анайнгаа сөөвобородыг мүнөө-
нэй эрилын ёһоор шэнэлжэ,
ургаса багатай ургамалнуудыг
һаа арсажа, шэмэ шүүхэтэй

Б. Жамбалов,
манай корп.

Түрүү арга—хүгжэлтын хүлэг

«КПСС-эй XXII
съездын дүнгүүд ба
аймагай партийна
организациин зорилгонууд»
гэһэн асуудалтай партийна
эдэбхитэдэй суглаан Хоридо
болобо. Тус асуудалаар
КПСС-эй райкомой секретарь
П. Э. Ренчинов элидхэл хээ.

Аймагай промышленность,
хүдөө ажыхы болон соёл кул-
турын хүүлэй жэлүүдтэ зарим
тэдэ хүгжэһэн тухай тэм-
дэглэхэ зуураа, шийдхэгдээ-
гүй шухала асуудалнуудта,
илангаа совхозуудай гол баян-
лг болохо газарыг үшөөл би-
рагүй ашагладаг, хүдөө ажа-
хын ургамалнуудай багахан
ургаса хуража абадаг барим-
танууд тухай элидхэлшэ
тогтожо хэлээ.

ТАРИЛГЫН ТАЛМАЙЕ ШЭНЭР ХУБИЛГАХА

Новосибирскдэ болоһон хү-
дөө ажыхын түрүүшүүлэй зүб-
лөөндэ хабаадалша, Хорин
совхозой директор Ц. Д. Ба-
туев түрүүлэн үгэ абаба.

—Хорин совхоз гүрндэ
хүдөө ажыхын продуктуудыг
ехээр тушаадаг болохын ту-
лада энэ жэлдэ ургаса ехээр
үгэдэг ургамалнуудыг тари-
ха, тарилгынгаа талмайе ху-
билгаһан байха юм,—гээд тэ-
рэ хэлэнэ.

Новосибирскдэ болоһон зүб-
лөөнэй дуралхалаар ороһо
таряа үшөө ехээр абахын ту-
лада тарилгынгаа талмайе

Хорин аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан

ерэхэ жэлдэ баһал шөнээр ху-
билгаха гэжэ тус совхозойхид
шиидхэнхэй. Энээн тухай сов-
хозой главна агроном В. С.
Сабилын хэлэхэ зуураа, сов-
хознай ерэхэ хабартаа энэ
жэлэйхидэ орходоо шэниисэ
тарилгыг 10 процентээр, ехэл-
хэхэ, ячмень тарилгыг үшөө
хоёр дахин үргэдхэхэ юм гэбэ.

Анагай совхозой 7-дох
фермыг эрхилэгшэ В. Т. Ки-
рюхин үгэ хэлэхэ зуураа, го-
рохыг манай эндэ сээрээр,
ондоо ургамалтай холингүй
тариха гэшыг зүбшөөгөөд,
тинхэдээ мүн силосэй урга-
малтай хоёлод тарижа тур-
шаа хаа яахаб гэжэ дурд-
хаба.

АЖАЛ ЕХЭТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЕ ОНЫХОЖОУУЛХА

Мал ажал дээрэхэ ажал
ехэтэй хүдэлмэринүүд хэдэн
жэлдэ оньхожоруулагдангүй
байһаар. Хүйтэндэшэ, ха-
луундашыг хушын шобторжо
үнээ хааха, бар хүсөөрөө тэ-
жээл зөөжэ малда эдэлүүлхэ,
байра хашаагыг сээрлэхэ
гэхэ мэтэ хүдэлмэриг хаали-
шад улаан гараараа хэнэ.
Ушар нимэһээ ажалай бүтээ-
сэ бага, ехэ һүн хаагданагүй.

Ж. Бадмаев,
манай корп.

БАРДАМ ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛТЭЙЛ БАА...

Нүхэн Дабанһаа эхилээд,
Байгал далай хүрэтэр нэм-
жын оршодог Түнхэнэй айма-
гай түрүү хүнүүд—эдэбхитэд
түб тосхондоо сугларжа, ал-
дарт партиингаа XXII съез-
дын гаргалан тогтоол, мүнхэ
жаргал—коммунизм байгуул-
ха тухай Программа бэлдүүл-
хэ хэрэгтэ яажа хубиталга-
оруулха тухайгаа зүбшэн хэл-
сэ. «КПСС-эй XXII съездын
дүнгүүд, аймагай партийна ор-
ганизациин зорилгонууд тухай»
КПСС-эй Түнхэнэй рай-
комой секретарь нүхэр В. И.
Хитов элидхэбэ. КПСС-эй
XXII съездын табинан асарй
ехэ зорилгонуудыг иматгал
шэн баатарлиг, зохёон бай-
гуулхы ажалай аша үрээр бэ-
лүүлжэ шадахадни тэдэ элид-
хэлшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Аймагай хүдөө ажыхынхид
абтаһан уялгаа ямаргаар дүүр-
гэжэ байна? Ороһото урга-
мал, кукуруза недондо жэлэй-
хидэ орходоо ехээр тариба-
шэ, багахан ургаса хураһан
байна. Гол шалтагаанынь
юуб гэхэдэ, тарилгын талмай
хубаарилга буруугаар түсбэ-
лдэгдэ, тинхэдээ шэниисэ,
сахарай свёкло, кукуруза ба-
гаар таригдадаг, ашаг шэмэ,
ургаса багатай ургамалнууд
тарилгын бүхы талмайин 30-
һаа 40 процентеэ ээлдэг бай-
гаа. Горох, ячмень тушаа ан-
харал табигдадаггүй шахуу
һэн. Гадна агротехникэ муу-

Түнхэнэй партийна
эдэбхитэдэй суглаан

гаар сахигдадаг, эмхидхэлэй
хүдэлмэриг һулаар абуулагдан-
бай байба.

Гэбэшэ элхдхэлэй арга бо-
ломжо тон ехэ. Сөөвоборот
нарин ягтаар саяад, тарил-
гын талмайнуудыг зүбөөр та-
руулан ашагдаланай эсэстэ
«Сибиряк» колхоздо яһала
һайн ургаса абтаа. Тэндэ 2919
гектар газарта шэниисын ур-
гаса гектар бүрinhии дунда эр-
гээр 15,1 центнер хурагдаа
бшуу. Энэнь бусад колхозууд-
дайхнаа гектарай 2—5 цент-
нерээр үлүү ха юм.

Мүн мал ажал дээрэшэ ду-
тагдалнууд яһала бии. Жэ-
шээнь, Саяанай совхоздо хү-
дөө ажыхын 100 гектар газар
бүхэндэ 1961 ондо оройлоод
22,6 центнер мяхан, 103 цент-
нер һун абтаһан байна. Иимэр-
хүү байдал юун дээрэһээ то-
хёолондоо гэхэдэ, шингын га-
зар үшөөл муугаар ашагла-
дана, малда үсхэжэ байхадаа
тэрэниг үбнэ тэжээлээр хай-
шан гэжэ хаа элбэг дэлбэгээр
хангаха тушаа боломжолхогүй
баримтанууд үгэлдэнэ.

Суглаанда хабаадалан аг-
роном нүхэр Сотников ингэжэ
мэдүүлбэ:

—Новосибирскдэ болоһон
хүдөө ажыхын түрүүшүүлэй
зүблөөн, тэндэ Н. С. Хруше-

вой хэлэһэн үгэ хадаа партиин
шэнэ Программа дүүргэхэ хэ-
рэгтэмнай колхоз болон со-
вхозуудта гол хүтэлбэр боло-
жо үгэхэ байна. Эндэ нэн тү-
рүү үрэнэ хаалга тухай
шүүмжэлэл хэхэ хүсэлтэйб.
Алар декабрь гарабашыг, Ле-
нинэй нэрэмжэтэ, «Путь ко-
мунизма» колхозууд үрэнэ хү-
дэлмэриг андалдаггүй байһаар.
Тус колхозуудай хүтэлбэри-
лэгшэд партиин-советскэ эм-
рун зургаануудай тогтоол дүүр-
гэнэгүй, жагж журамгүй аба-
даг гаргана.

Тарилгынгаа талмайин бүри-
дэл хубилгаха зуураа, горох
2 мянган тоно үрэнэ
асарха ёһотойбди. Тэдэ энээн
тушаа зарим хүтэлбэрлэгшэд
мүнөө хүрэтэр юушыг хээдүй
байһаар.

Гадна пропагандной гуримда
орохотоо хамта полинуудаа
һайнаар үтэгжүүлхэ болоно-
бди. Малайнгаа шэбхыг хохи-
р болгонхаар таряанайнгаа га-
зар дээрэ гаргаа хаанмай аша
үрэ ехэтэй байха хэн.

«Сибиряк» колхозой тур-
шалгын ажыхын ахалагша аг-
роном нүхэр Стрелков үгэ хэ-
лэхэдээ: «би хадаа Новоси-
бирскдэ болоһон зүблөөндэ
хабаадалсаха золтой бай-
гааб»,—гэбэ. Тини колхоздо
пропагандной ургамалнуудыг
ехээр тариха гэжэ түсбөөм
бди. Горох оройдоомыг тари-
даггүй хэмди. Ерэхэ жэлдэ
энэ ургамал тарилгынмай тал-
майин 16,8 процент ээлхэ юм.

«Маяк» колхозой түрүүлг-
шэ нүхэр Таханов ингэжэ мэд-
үүлбэ:

—Манай колхозой гэншүүд
партиин съездын шийдхэбэри-
нүүдыг үнэн зүрхэнхөө һай-
шаажа, тэрэниг бодото хэрэг
дээрнэ бэлдүүлхын тула хэ-
зэээнэйхидэ оролдосо-
той шударгыгаар ажаллажа
байна. Партиин съездын табин-
ан эрилын ёһоор бидэ ха-
маг түсбүүдээ дахин хаража
үзөөбди. Тинхэдээ малда бар-
дам хүрэхэ тэжээл бэлдхэхэ
тушаа онсо анхарал хандуу-
набди. Кукурузыг ехэл сэгнэ-
дэг гэшөөбди. Тэрэнэй хүүлээр
шэниисэ тарихада, баян урга-
са үгэдэг бшуу. Баһа тэжээ-
лэй бобы тарибал, гектар бү-
рини 30

